

Biblioteksplan för Nynäshamns kommun 2010-2013

(Antagen av kommunfullmäktige 2010-09-08, § 159)

Inledning och bakgrund

Med en biblioteksplan avses ett politiskt styrande dokument som omfattar en analys av det samlade biblioteksbehovet i en kommun och åtgärder för hur dessa behov ska tillgodoses. Biblioteksplanen ska förutom folkbiblioteksverksamheten också innefatta biblioteksbehovet inom utbildning, omsorg, vård och näringsliv.

Biblioteksplanens struktur och genomförande

Bibliotekslagen

Bibliotekslagen tillkom år 1996. Syftet var att reglera biblioteksverksamheterna i kommunerna. 2004 gjordes tillägget att varje kommun ska anta en plan för biblioteksverksamheten.

Avsikten med folkbiblioteket är att öka intresset för läsning och litteratur, lyssnande och deltagande, men också att ge information, upplysning och utbildning, samt stimulera till kulturell verksamhet i allmänhet.

Inom grundskola och gymnasieskola ska det finnas lämpligt fördelade skolbibliotek för att stimulera skolelevernas intresse för läsning och litteratur, samt för att tillgodose deras behov av material för utbildning.

Biblioteksorganisationen

Kommunens struktur

Nynäshamns kommun hade år 2009 ca 25 500 invånare. Tillväxten är stark och flera nya bostadsområden har etablerats i centrala Nynäshamn och utanför tätorten. Nynäshamn tillhör de så kallade pendlingskommunerna såtillvida att många Nynäshamnsbor pendlar under dagtid till andra närliggande kommuner för att arbeta. Nynäshamn har också många som pendlar in till kommunen. Andelen barn- och ungdomar i åldrarna 10-20 år är procentuellt högre än i övriga länet. Antalet barn i åldrarna 0-4 år minskar. Antalet män och kvinnor med eftergymnasial utbildning är betydligt lägre än i länet i övrigt. Antalet män och kvinnor med höga inkomster är lägre och antalet män och kvinnor med låga inkomster är procentuellt högre än i länet. Nynäshamn har procentuellt sett färre invånare med härkomst från övriga Europa och övriga världen, endast 4% jämfört med länets 8%.

Biblioteksverksamheten

Biblioteksverksamheten består av huvudbiblioteket i tätorten Nynäshamn, samt av två integrerade skol- och folkbibliotek, ett i Ösmo centrum och ett i Sorunda, beläget i Sunnerbyskolan. Gymnasieskolan har ett bemannat skolbibliotek. Grundskolorna i kommunen har skolbibliotek men med varierande standard och bemanning.

Biblioteken är en viktig ingrediens i en demokrati, både som källa till fri information och som mötesplats och ska därför behålla sin viktiga roll i samhället.

De befolkningsgrupper som biblioteket ska ägna särskild uppmärksamhet åt är:

Barn och ungdomar

Enligt bibliotekslagen ska särskild uppmärksamhet ägnas åt barn och ungdomar genom att erbjuda böcker, informationsteknik och andra medier av god kvalitet, anpassade till deras behov. Biblioteken ska ge barn och unga stöd för läsning och lärande, dels genom bibliotekets bestånd men även genom kulturell verksamhet i övrigt.

Vuxna

Bibliotekslagen tydliggör bibliotekets roll som främjare av intresset för läsning och litteratur, information, upplysning och utbildning, samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteket ska erbjuda medborgarna tillgång till databaserad information.

Studerande

För studerande inom grundskola och gymnasieskolan ska det finnas lämpligt fördelade skolbibliotek för att stimulera skolelevernas intresse för läsning och litteratur. Nynäshamns samtliga skolbibliotek ska hålla den kvalitet som eleverna på alla nivåer behöver för att kunna uppnå goda studieresultat.

Folkbiblioteken ska erbjuda god service till studerande genom att uppdatera beståndet av kurslitteratur vid efterfrågan. Om biblioteken i Nynäshamn inte själva äger den efterfrågande litteraturen ska biblioteken hjälpa de studerande att få tillgång till studielitteratur genom fjärrlån, i första hand från Stockholms stadsbibliotek. Om den möjligheten inte finns ska vi även kunna låna litteratur från Sveriges övriga bibliotek.

Äldre, funktionshindrade och invandrare

Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt dessa grupper i samhället. Detta sker genom uppsökande verksamhet, Boken kommer, och i samarbete med NKC.

Bibliotekets identitet

Ett folkbibliotek har olika funktioner för medborgarna och man brukar tala om bibliotekets fyra funktioner såsom ett socialt, kultur-, kunskaps-, och informationscenter. Det är i detta sammanhang viktigt att se till det lokala sammanhanget. Nynäshamns bibliotek ska vara ett socialt centrum, ett ställe att träffas på utan krav på prestation eller konsumtion. Biblioteket ska vara tillgängligt för alla, även för ovana biblioteksbesökare. Biblioteket ska också vara kravlöst för barn och ungdomar, en mötesplats för kulturellt och socialt umgänge.

Biblioteket som ett socialt center

Verksamhetsidé

Folkbiblioteket ska vara ett av kommunens ansikten utåt mot allmänheten och mot låntagare och med tydlig lyhörddhet visa neutralitet i moraliska, politiska och religiösa frågor. Här ska finnas möjligheter att växa, uttrycka sig och mötas.

Resultatmål

Under planperioden ska de fysiska besöken tillsammans med de digitala öka med 10 %. Datorbaserad information ska hållas tillgänglig för kommuninvånarna via bibliotekets stationära datorer.

Huvudbiblioteket ska också erbjuda möjlighet till uppkoppling mot trådlöst nätverk vid användande av egen medhavd dator.

Biblioteken ska via webbplatsen erbjuda 24 timmars service med hjälp av några av bibliotekets e-tjänster.

Huvudbiblioteket ska hålla öppet för tidningsläsare från klockan 8.00 på vardagar i Folkets hus foajé.

Samtliga bibliotek ska erbjuda kvällsöppet till klockan 19.00 två kvällar i veckan.

Det ska finnas tillgång till turist- och samhällsinformation.

Biblioteket som ett kulturellt centrum

Verksamhetsidé

Folkbiblioteket ska erbjuda och tillgängliggöra kultur av god kvalitet för allmänheten, gärna i samarbete med andra aktörer, såsom Folkets hus och föreningen Tankesmedjan Nynäshamn, utställningar och Bio Kontrast och genom föreläsningar och samtal.

Resultatmål

Det lilla barnet ska hälsas välkommet till biblioteket med en bokgåva. Detta sker i nära samarbete med BVC.

Föräldrar med barn samt förskolor ska uppleva att biblioteket är en naturlig samlingspunkt som erbjuder kultur i olika former. Sedan ett antal år är dessa grupper t. ex. välkomna på sagostunder som erbjuds en gång i veckan.

I samarbete med BVC inbjuds spädbarnsföräldrar till spädbarnsbokprat. Detta sker vid två tillfällen per år och introducerar nyblivna föräldrar in i bibliotekets verksamhet. Förutom tips och information kring läsning är målet att uppmuntra föräldrarna att fortsätta besöka biblioteket med sina barn.

Barn i åldrarna 2-6 år ska erbjudas möjlighet till teaterbesök eller andra kulturella evenemang vid minst 4 tillfällen per år.

Alla 6-årsgrupper ska bjudas in till biblioteket för att få en biblioteksvisning och erbjudas en sagostund. I samband med detta också få en bokgåva och på detta vis på nytt hälsas välkomna till biblioteket.

Alla barn i skolår 1 ska få en introduktion till läsandet.

Alla barn i skolår 2 ska klassvis introduceras i bibliotekets rutiner och de barn som inte redan har lånekort får det. Här gör barnen även ett besök i bildarkivet.

Alla barn i skolår 4 ska inbjudas klassvis till biblioteket för att lyssna till berättelser om ”Hjältar och monster” under stjärnhimlen i bibliotekets sagorum.

Barn i slukaråldern 9-12 år ska uppmuntras att hålla igång och få fart på sin läsning. I Nynäshamn gör vi detta bl.a genom att skolår 4 inbjuds att delta i läsårets lästävling.

Biblioteket ska även innehålla en bokcirkel, *Bokfika*, där barn mellan 9-12 år, efter skoltid inbjuds att delta en gång per månad under skolterminerna.

Bokprat ska erbjudas alla grupper som så önskar, biblioteket ska tillhandahålla inspirerande tips på bra litteratur och hålla sig a jour med nyutkomna titlar.

En mängd boklådor ska skickas till förskolor och skolor, målet är att så många som möjligt ska ha tillgång till litteratur, även om de har långt till biblioteket.

Alla kommuninvånare ska ha möjlighet att utforska sin egen kreativitet och bjuds därför in till bibliotekets poesi- och novelltävlingar på hösten respektive våren.

Tonåringar ska bjudas in minst 1 gång per termin till en kreativ verksamhet som exempelvis *Skrivarkurs*. Intresserade ungdomar ska på detta sätt uppmuntras till eget skapande och kreativitet.

I konsthallen ska utställningar avlösa varandra. Återkommande utställningar som t ex vårsalonger och elevutställningar varvas med konstutställningar av professionella konstnärer och amatörkonstnärer, fotoutställningar och andra sorts utställningar. Sedan några år ordnas dessutom alltid en stor sommarutställning för barn som kombinerar lek, kultur och fantasi.

Författarbesök för vuxna ska erbjudas vid minst 4 tillfällen per år, detta under konceptet *Alltid på en tisdag*. Kommuninvånarna ska erbjudas möjlighet att träffa författande och skapande människor och genom dessa inspireras till läsning, samtal och eget skapande.

Vuxna ska erbjudas att delta i bokcirklar under både dagtid och kvällstid, vår som höst. De kommuninvånare som vill, ska på detta sätt genom biblioteket erbjudas möjlighet till litterära diskussioner med likasinnade.

Biblioteket som ett kunskapscenter

Verksamhetsidé

Folkbiblioteken ska vara kommunens centrala plats för kunskapsinhämtning.

Resultatmål

Studieplatser och studiedatorer ska finnas i biblioteken.

Folkbiblioteken ska eftersträva ett ömsesidigt samarbete och föra ett regelbundet samtal med skolbiblioteken.

Folkbiblioteken ska bistå med resurser för personer med läshinder.

Nynäshamns bild- och folkrörelsearkiv är och ska vara en rik källa till kunskap om Nynäshamns kommuns historia genom sitt stora fotomaterial, kartor och ritningar, ljudupptagningar, uppteckningar mm.

I folkrörelsearkivet får Nynäshamns föreningar spara sina handlingar under säkra former. Bild- och folkrörelsearkivet erbjuder tillsammans med bibliotekets lokalsamling ett slags *centrum för lokalhistoria* i Nynäshamn. Vi tar emot besökare och svarar på förfrågningar.

Biblioteket som ett informationscenter

Verksamhetsidé

Folkbiblioteken ska vara kommunens centrala plats för informationsinhämtning.

Resultatmål

Via bibliotekets webbplats har alla låntagare möjlighet att dygnet runt söka, reservera och låna om sina böcker, samt använda bibliotekets databaser och låna e-böcker.

Bibliotekets webbplats ska vara lätt att hitta på kommunens hemsida.

Besöksstatistiken på bibliotekets webbplats ska öka och utvärderas årligen.

Webbplatsen ska vara så lätt att använda att minst 80 % av besökarna i enkät uttrycker att de är nöjda med webbplatsens funktioner.

Bibliotekets webbplats ska kontinuerligt ge ny information. Webbplatsen uppdateras därför flera gånger per vecka.

Stöd i informationssökning ska erbjudas av bibliotekarier. ”Hjälp till självhjälp” blir en pedagogisk uppgift.

Biblioteket ska verka för ett källkritiskt synsätt då det ökande informationsflödet förstärker vikten av denna roll.

Övergripande resultatmål

Vid en årlig utvärdering i oktober/november ska 80% av de tillfrågade uttrycka att de uppfattar biblioteksverksamheten i Nynäshamn positivt ur perspektiven:

Tillgänglighet

Bemötande

Jämställdhet

Kunskapstillgänglighet

Social mötesplats